

ประโยค ป.ธ. ๓
 สัมพันธ์ไทย
 สอบ วันที่ ๖ มีนาคม ๒๕๒๙

(สตฺถา) อหํ อานนฺท สงฺคามํ โอตินฺณมหตฺถิสฺสีโส สงฺคามํ โอตินฺณมหตฺถิโน ทิ จตุทฺติ
 ทิสาทิ อาคเต สเร สหิตฺุ ภาโร ตเถว พหุทฺธิปิ ทุสฺสีเลทฺติ กถิตกถานํ สหนํ นาม มยฺหํ
 ภาโรติ วตฺวา อตฺตานํ อารพฺภ ฆมฺมํ เทเสฺนโต นาควคฺเค อีมา คธา อภาสิ

อหํ นาโคว สงฺคาม	จาปาโต ปตฺติตํ สรํ
อติวากฺยํ ติตฺติทฺขิสฺสํ	ทุสฺสีโล ทิ พหุชฺชโน ๑
ทนต์ นยฺนติ สมิติ	ทนต์ ราชากิรฺหติ
ทนต์ เสฏฺโฐ มนุสฺเสสุ	โยติวากฺยํ ติตฺติทฺขติ
วรมสฺสตรา ทนต์	อาชานียา จ สินฺชวา
กฺุณฺชวา จ มหานาคา	อตฺตทนต์โต ตโต วรรณฺติ ๑

ตตฺถ นาโควาติ ทตฺถิ วีย ๑ จาปาโต ปตฺติทนต์ติ ฐนฺโต มุตฺตํ ๑ อติวากฺยนฺติ
 อฏฺฐอนริยโวหารวเสน ปวตฺตํ วิตฺติทฺกมวจฺนํ ๑ ติตฺติทฺขิสฺสนฺติ ยถา สงฺคามาวจโร สฺุทนต์โต
 มหานาคो ชโม สตฺติปฺปหาราทินํ จาปาโต มุจฺจิตฺวา อตฺตนิ ปตฺติเต สเร อวิทนต์มมาโน
 ติตฺติทฺขติ เอวเมว เอวรูปํ อติวากฺยํ ติตฺติทฺขิสฺสํ สหิสฺสามิติ อตฺโต ๑ ทุสฺสีโล ทิติ อยํ
 ทิ โลกียมหาชโน พหุ ทุสฺสีโล อตฺตโน รุจิวเสน วาจํ นิจฺฉาเรตฺวา ฏฺฐนฺนฺโต วิจฺรติ
 ตตฺถ อธิวสนํ อชฺฉนฺเปกฺขานํ เม ภาโร ๑ (ธมฺมปทฺฐกถาย สตฺตโม ภาโค/หน้า ๑๓๗)

ใช้เวลา ๔ ชั่วโมง กั บ ๑๕ นาที.

เฉลย ประโยค ป.ธ. ๓

สัมพันธ์ไทย

สตุถา สยกตตฺตา ใน อภาสี ๆ อาชฺยตบฺท กตฺตฺวาจก อานนฺท อาลปนฺน อหํ
 สยกตตฺตา ใน อมฺหิ ๆ อาชฺยตบฺท กตฺตฺวาจก สงฺคามํ สมฺปาปฺนียกมฺม ใน โอตฺติณฺณ-
 โอตฺติณฺณหตฺถิสทิสฺโส วิกตฺติกตฺตา ใน อมฺหิ ทิ คัพฺพํ ตปฺปาฎิการณฺชยฺตก สหิตฺตํ ตุมตฺถกตฺตา ใน
 โหนฺติ ๆ อาชฺยตบฺท กตฺตฺวาจก ยถา คัพฺพํ อุปฺมาชยฺตก สงฺคามํ สมฺปาปฺนียกมฺม ใน
 โอตฺติณฺณ- โอตฺติณฺณหตฺถิโน สามีสมฺพนฺธ ใน ภาโร จตฺุหิ วิเสสนฺ ของทิสฺสาหิ ๆ อปาทนฺ ใน
 อาคเต ๆ วิเสสนฺ ของ สเร ๆ อวฺตฺตกมฺม ใน สหิตฺตํ ภาโร วิกตฺติกตฺตา ใน โหติ สหนํ
 สยกตตฺตา ใน โหติ ๆ อาชฺยตบฺท กตฺตฺวาจก ตถา คัพฺพํ อุปฺเมยฺยชยฺตก เอว คัพฺพํ อวฺชารณ
 เข้กับ ตถา พฺุหิ วิเสสนฺ ของ ทฺุสฺสีเลหิ ๆ อนภิตฺตกตฺตา ใน กถิต- ปิ คัพฺพํ อเปกฺขตฺถ
 เข้กับ พฺุหิ กถิตกถานํ ญฺุจิกมฺม ใน สหนํ นาม คัพฺพํ สญฺญาชยฺตก เข้กับ สหนํ มยฺหํ
 สามีสมฺพนฺธ ใน ภาโร ๆ วิกตฺติกตฺตา ใน โหติ อิติ คัพฺพํ อาการ ใน วตฺวา ๆ
 ปุพฺพกาลกิริยา ใน เทเสนฺโต อตฺตานํ อวฺตฺตกมฺม ใน อารพฺภ ๆ สมานกาลกิริยา ใน
 เทเสนฺโต ฐมฺมํ อวฺตฺตกมฺม ใน เทเสนฺโต ๆ อพฺพนฺตฺรกิริยา ของ สตุถา นาควคฺเค
 ภินฺนาธาร ใน อิมฺมา คธา อิมฺมา วิเสสนฺ ของ คธา ๆ อวฺตฺตกมฺม ใน อภาสี

อหํ สยกตตฺตา ใน ติตฺติกฺขิสฺสํ ๆ อาชฺยตบฺท กตฺตฺวาจก นาโค
 อุปฺมาลึงฺคตฺถ อิว คัพฺพํ อุปฺมาชยฺตก เข้กับ นาโค สงฺคาเม
 จาปาโต ปตฺติตํ สรํ ติตฺติกฺขณฺโต สงฺคาเม อาการ ใน ติตฺติกฺขณฺโต
 จาปาโต อปาทนฺ ใน ปตฺติตํ ๆ วิเสสนฺ ของ สรํ ๆ อวฺตฺตกมฺม
 ใน ติตฺติกฺขณฺโต ๆ วิเสสนฺ ของ นาโค อติกวากุญฺญํ อวฺตฺตกมฺม ใน
 ติตฺติกฺขิสฺสํ

หิ คัพฺพํ เหตุชยฺตก พฺุชฺชโน สยกตตฺตา ใน โหติ ๆ
 อาชฺยตบฺท กตฺตฺวาจก ทฺุสฺสีโล วิกตฺติกตฺตา ใน โหติ ชนา
 สยกตตฺตา ใน นยฺนฺติ ๆ อาชฺยตบฺท กตฺตฺวาจก ทนฺตํ วิเสสนฺ
 ของ หตฺถาทิวาหนํ ๆ อวฺตฺตกมฺม ใน นยฺนฺติ สมิตฺตี สมฺปาปฺนียกมฺม

ใน นยนิติ ราช สยกตดา ใน อภิรุหติ ๆ อาชยาตบท
กตตฺวาจก ทนฺโต วิเสสน ของ หตถกทิวาหนฺ ๑ สมฺปาปฺณนิยกมฺม
ใน อภิรุหติ

โส วิเสสน ของ ปุคฺคโล ๑ สยกตดา ใน โหติ ๑
อาชยาตบท กตตฺวาจก ทนฺโต วิเสสน ของ ปุคฺคโล เสฏฺโฐ
วิกติกตดา ใน โหติ มนุสฺเสสุ นิหฺตารณ ใน โส ปุคฺคโล ๑
นิหฺตารณีย โย วิเสสน ของ ปุคฺคโล ๑ สยกตดา ใน ติตฺติกฺขติ ๑
อาชยาตบทกตตฺวาจก อติวากุญฺ อวฺตตกมฺม ใน ติตฺติกฺขติ
อสุสตรา กิติ สินฺชวา กิติ กุญฺชรา กิติ สยกตดา ใน โหนฺติ ๑
อาชยาตบท กตตฺวาจก วรฺ วิกติกตดา ใน โหนฺติ ทนฺตา
วิเสสน ของ อสุสตรา สินฺชวา และ กุญฺชรา อาชานียา วิเสสน
ของ สินฺชวา มหฺนาคา วิเสสน ของ กุญฺชรา จ สาม คัพฺท์
ปทสมฺจฺจยตฺถ เข้ากับ อสุสตรา อาชานียา สินฺชวา และ
มหฺนาคา กุญฺชรา ปุคฺคโล สยกตดา ใน โหติ ๑ อาชยาตบท
กตตฺวาจก อตฺตทนฺโต วิเสสน ของ ปุคฺคโล ตโต วิเสสน
ของ หตถกทิวาหนฺโต ๑ อปาทาน ใน วรฺ ๑ วิกติกตดา ใน
โหติ อิติ คัพฺท์ สรูป ใน อิมา คาถา

ตตฺถ วิเสสน ของ ปทสฺส ๑ นิหฺตารณ ใน ปทสฺส นาโค ว สรูป ใน อิติ ๑ คัพฺท์
สรูป ใน ปทสฺส ๑ นิหฺตารณีย สามีสมฺพฺนธ ใน อตฺโถ หตฺถิ อูปมาลึงคตฺถ วย คัพฺท์
อูปมาโชตก เข้ากับ หตฺถิ อิติ คัพฺท์ สรูป ใน อตฺโถ ๑ ลึงคตฺถ ๑

จาปาโต ปตฺตํ สรูป ใน อิติ ๑ คัพฺท์ สรูป ใน ปททวยสฺส ๑ สามีสมฺพฺนธ ใน
อตฺโถ ธนฺโต อปาทาน ใน มุตฺตํ ๑ วิเสสน ของ สรฺ อิติ คัพฺท์ สรูป ใน อตฺโถ ๑
ลึงคตฺถ ๑

อติวากุญฺ สรูป ใน อิติ ๑ สหฺ คัพฺท์ สรูป ใน ปทสฺส ๑ สามีสมฺพฺนธ ใน อตฺโถ
อฏฺฐอนริยโวหารวเสน กรณ ใน ปวตฺตํ ๑ วิเสสน ของ วิตฺติกฺกมวจฺน ๑ อวฺตตกมฺม ใน
ติตฺติกฺขิสฺส อิติ คัพฺท์ สรูป ใน อตฺโถ ๑ ลึงคตฺถ ๑

ติดิกุขิสฺสํ รูป ใน อิติ ๆ คัพฺพ อายตฺต ใน ปทสฺส ๆ สวามีสมฺพนฺธ ใน อตฺโถ
 มหานาโค สยกตฺตา ใน ติดิกุขติ ๆ อาชฺยตบฺท กตฺตฺวาจก ยถา คัพฺพ อุปฺมาโชตก
 สงฺคามาวจโร กิติ สฺทฺหนฺโต กิติ วิเสสน ของ มหานาโค สตฺติปฺปหาราทีนํ วิเสสน ของ
 ปหารานํ ๆ สมฺปทาน ใน ชโม ๆ วิกตฺิกตฺตา ใน หุตฺวา ๆ สมานกาลกิริยา ใน
 อวิหณฺณมาโน จาปาโต อปาทาน ใน มุจฺจิตฺวา ๆ ปุพฺพกาลกิริยา ใน ปตฺเต อตฺตนิ อาธาร
 ใน ปตฺเต ๆ วิเสสน ของ สเร ๆ อวฺตตกมฺม ใน ติดิกุขติ อวิหณฺณมาโน อพฺพนฺตรกิริยา
 ของ มหานาโค

อหํ สยกตฺตา ใน ติดิกุขิสฺสํ และ สหิสฺสामी ๆ อาชฺยตบฺท กตฺตฺวาจก เอว
 อุปฺเมยฺยโชตก เอว คัพฺพ อวธารณ เข้ากับ เอว เอวรูป วิเสสน ของ อติวากฺยํ ๆ อวฺตตกมฺม
 ใน ติดิกุขิสฺสํ และ สหิสฺสामी ติดิกุขิสฺสํ วิวริย ใน สหิสฺสामी ๆ วิวรณ อิติ คัพฺพ รูป
 ใน อตฺโถ ๆ ลิงคตฺถ ๙

ทฺสฺสึโล ทิ รูป ใน อิติ ๆ คัพฺพ อายตฺต ใน ปทสฺส ๆ สามีสมฺพนฺธ ใน
 อตฺโถ ทิ คัพฺพ เหตุโชตก โลกียมหาชนํ สยกตฺตา ใน โหติ และ วิจฺรติ ๆ อาชฺยตบฺท
 กตฺตฺวาจก อยํ กิติ พฺหุ กิติ วิเสสน ของ โลกียมหาชนํ ทฺสฺสึโล วิกตฺิกตฺตา ใน โหติ
 ทฺสฺสึโล โหติ วิวริย ใน อตฺตโน รุจิวเสน วาจํ นิจฺฉาเรตฺวา ฆญฺญฺนโต วิจฺรติ ๆ วิวรณ
 อตฺตโน สามีสมฺพนฺธ ใน รุจิวเสน ๆ กรณ ใน นิจฺฉาเรตฺวา วาจํ อวฺตตกมฺม ใน
 นิจฺฉาเรตฺวา ๆ สามานกาลกิริยา ใน วิจฺรติ ฆญฺญฺนโต อพฺพนฺตรกิริยา ใน วิจฺรติ

อธิวาสนํ กิติ อชฺฌเปกฺขนํ กิติ สยกตฺตา ใน โหติ ๆ อาชฺยตบฺท กตฺตฺวาจก ตตฺถ
 วิเสสน ของ วาจา ย ๆ อาธาร ใน อธิวาสนํ และ อชฺฌเปกฺขนํ อธิวาสนํ วิวริย ใน
 อชฺฌเปกฺขนํ ๆ วิวรณ เม สามีสมฺพนฺธ ใน ภาโร ๆ วิกตฺิกตฺตา ใน โหติ อิติ คัพฺพ
 รูป ใน อตฺโถ ๆ ลิงคตฺถ ๙

พระราชวิกรมภรณ์ ชวนปญฺโญ วัดไตรมิตรวิทยาราม
 สนามหลวงแผนกบาลี

สัมพันธ.
 ตรวจแก้.